

Preek over Psalm 19

Liturgie morgendienst:

Votum en groet

Zingen: Gez. 133:1,2,3,4,5

De Tien Woorden

Zingen: Ps. 119:21,22

Gebed

Schriftlezing en tekst: Psalm 19

Preek

Zingen: Ps. 19:1,2 / 3,4 / 5,6 (tijdens en na de preek)

Gebed

Collecte

Zingen: Vakantiepsalm (melodie: Psalm 100)

Zegen

Liturgie middagdienst:

Votum en groet

Zingen: Ps. 8:1,2,6

Gebed

Schriftlezing en tekst: Psalm 19

Zingen: Ps. 119:21,22

Preek

Zingen: Ps. 19:1,2 / 3,4 / 5,6 (tijdens en na de preek)

Geloofsbelijdenis

Zingen: Gez. 107:1,2,3,4

Gebed

Collecte

Zingen: Lb. 393:1,2,3,4

Zegen

Gehouden te: Baflo, 13-07-14 (9.30 u.)

Kantens/Middelstum, 13-07-14 (14.30 u.)

Preek

Thema: Gods glorie geestdriftig getoonzet.

Gemeente van onze Heer Jezus Christus, broeders en zusters, jongens en meisjes,

1. Opgetogen

Zonsondergang aan zee is een boeiend en kleurrijk schouwspel. Prachtig als je de zon in de zee ziet zakken. Als dat gebeurt, dan hebben we in elk geval een mooie heldere zomeravond.

Donderdagavond deden we nog even een rondje Lauwersoog. Toen was er in elk geval een mooie zonsondergang, zagen we naar huis terug rijdend.

Als we de zon geel, oranje en rood zien ondergaan, dan is zij aan het eind van haar dagelijkse loopbaan langs de hemel. Zo beleven wij mensen dat. Zo nemen we het waar.

Ze zoekt dan, zegt David in Psalm 19, haar tent weer op voor de nacht. De tent, die God voor haar opgezet heeft. Tot dat zij morgenvroeg weer opstaat en uit haar tent te voorschijn treedt, vrolijk voort rennend als een held op zijn pad. Opnieuw, net als vandaag en gisteren en eergisteren.

Voor het zien van zonsopgang moet je in de zomer heel vroeg je bed uit. Maar het is een even boeiend schouwspel als zonsondergang aan zee. Aan de overkant van de Noordzee, aan de Engelse oostkust, kun je de zon uit de zee zien opkomen in alle vroegte. Op ons platteland kun je het ook zien, het ochtendgloren bij heldere hemel. En daar is hij dan, de zon.

David, de dichter naar Gods hart, is er erg van onder de indruk, van zonsopgang tot en met zonsondergang. Hij brengt dat onder woorden in deze psalm. Hij erkent dat hij, als hij dit ziet en hoort, getuige is van een facet van Gods glorie.

Hoe is dat met ons, vraag ik me even af. Als we bij voorbeeld zo'n prachtige zonsondergang aan zee zien, prijzen we dan God in ons hart? Noemen we in aanbidding de naam van God de Schepper?

Verstaan we op zo'n moment de boodschap van Gods glorie, die ons dan woordeloos bereikt? De boodschap van God zelf door zijn Geest, die Gods heerlijkheid aan het licht brengt en doet stralen.

Dat wil David ons in Psalm 19 wel leren. Oog krijgen voor de woordeloze boodschap van Gods glorie. Met daarnaast een stuk geestdriftig getoonzet onderwijs over Gods glorie, die hoorbaar is in het woord van de HEER.

We lezen en zingen in deze dienst Psalm 19. Kort samengevat:

Gods glorie geestdriftig getoonzet.

2. Wordeloos.

Psalm 19 is een geestdriftige psalm. David is opgetogen over de glorie van God, waarvan hij getuige is. Hij ziet allerlei facetten daarvan. In de schepping, aan de hemel bij voorbeeld. Maar evengoed in het woord van God.

David slaagt er in zijn geestdrift te toonzetten en over te dragen aan de gemeente van God, die samengekomen is om God te eren. De koorleider heeft daar ook een grote rol in. Aan hem is de psalm aangeboden om die muzikaal vorm te geven en de gemeente aan te leren. Om het volk van God voor te gaan in de veelkleurige lofzang van koren en zingende gemeente.

Een geestdriftig getoonzette psalm lezen we en zingen we. De melodischrijvers uit Straatsburg en Genève zijn erin geslaagd om die geestdrift ook in de melodie van onze berijming te leggen. Het is een opgetogen melodie, die we graag zingen in de kerk.

David, natuurmens en koning met zijn hart voor de HEER, heeft de woordeloze verkondiging van Gods glorie opgevangen. En hij geeft er zelf stem aan, door de Heilige Geest.

Hij heeft gehoord hoe God zelf woordeloos zijn heerlijkheid verkondigt en uitroept over heel de wereld. Tot in de verste hoeken van de schepping.

David beseft zelf het vreemde van wat hij opvangt, ziet en hoort. Met een moeilijk woord: het paradoxale van een verkondiging zonder woorden, van een prediking zonder dat er een stem klinkt. Van een geluidloze boodschap.

Want dat is hier aan de hand. Prediking zonder gebruik van stembanden. Niet maar op één enkel moment. Zo'n moment van perplex staan en niet meer weten wat je zeggen moet van bewondering.

Nee, het is iets van elke dag en elke nacht. Zonder onderbreking.

*"De hemel vertelt aan alle mensen
hoe machtig God is.*

*De hoge hemel laat aan iedereen zien
wat God gemaakt heeft:*

de zon, de maan en de sterren.

*De hemel vertelt het elke dag,
de hemel zegt het iedere nacht,
in een heel eigen taal.*

*Het is geen gewone taal,
geen taal met woorden.*

Het is een taal zonder geluid.

Toch gaat het de hele wereld over." (vs. 2-5^a; BGT, De eerste teksten)

De hemelen vertellen Gods glorie. Ze geven een boodschap door aan de wereld, aan de mensen. Het uitspansel verkondigt het werk van Gods handen. Verkondigen is hier hetzelfde als laten zien, maar met een boodschap.

In Genesis 1 lezen we hoe Gods het firmament maakte en uitspande boven de aarde. De hemelkoepel, die de wateren boven scheidt van de wateren beneden. En Hij deed dat door zijn woord.

Die hoge hemel spreekt heden van Gods glorie, zegt David en zingen wij. Het laat zien en horen hoe groot en heerlijk God is. God spreekt zelf daarin. Door zijn woord zijn ook de hemelen gemaakt. En daardoor is het nooit los van God. Het geschapene is niet neutraal, maar het heeft en houdt zijn relatie met de Schepper. Het spreekt en blijft getuigen van zijn grootheid en glorie.

En dat gaat dag aan dag zo door. Nacht op nacht wordt dat getuigenis doorgegeven. De boodschap van Gods glorie is als een estafettestok die van de ene op de andere dag wordt doorgegeven, van de ene nacht op de andere. Of – ander beeld – een goddelijke beurtzang. In hemeltaal, die niet met menselijke woorden te vangen en uit te drukken is.

Het is de eindeloze estafette van Gods verbond met de mensen en met alle schepselen. Gedragen door de belofte van de Heer:

"Zolang de aarde bestaat, zal er een tijd zijn om te zaaien en een tijd om te oogsten, zal er koude zijn en hitte, zomer en winter, dag en nacht - nooit komt daar een einde aan." (Gen. 8:22)

Sprakeloos staan we als we dat zien en horen. En zonder woorden vangen we toch, naar Gods besluit, de boodschap daarvan op. De boodschap van God zelf namelijk. God preekt namelijk ook zonder woorden.

Ik hoor als mens op Gods aarde de zon niet langs de hemel gaan. Ik hoor de maan niet bewegen rond de aarde, terwijl hij toch met een snelheid van zo'n 2500 kilometer per uur rond onze planeet snelt. En de sterren zwijgen voor ons menselijke oor. Om eventuele geluiden uit het heelal op te vangen hebben we enorme radiotelescopen nodig.

Toch vertelt de hemel van Gods heerlijkheid. Het verhaal van Gods grote werken in de schepping is inspirerend. Het maakt allen die het horen willen en die er oog voor gekregen hebben, geestdriftig en opgetogen. Zelfs mensen die God niet kennen of van Hem vervreemd zijn geraakt.

Buiten de kerk zijn ook veel natuurliefhebbers. De indrukwekkende taal van het firmament en zijn verschijnselen boeit ook mensen die niet bij Gods volk horen. Maar het meest wordt zij opgevangen door de gelovigen, de mensen die God als Schepper kennen en erkennen. Die God als hun Heer vereren en dienen.

Als voorbeeld van de woordeloze verkondiging van de hemelen beschrijft David dan op een dichterlijke manier de loop van de zon langs de hemel op een heldere, zomerse dag. Want daarin ziet hij de glorie van God stralen. Hij blijft het werk van Gods handen daarin zien.

Want, zegt hij: *"Daar heeft hij een tent opgeslagen voor de zon."*

Een nachtverblijf voor de zon, bedoelt David. Dat zegt hij dichterlijk vanuit zijn waarneming, als gelovige Israëliet levend ± 1000 jaar voor de geboorte van Christus. Zonder al de natuurwetenschappelijke kennis die wij 3 millennia later hebben. David vergelijkt de vrolijke en glorierijke gang van de zon in haar baan met de vrolijke, geestdriftige tred van een bruidegom die na zijn huwelijk en de huwelijksnacht naar buiten komt uit zijn slaapvertrek.

In Davids tijd was dat een tent buiten het dorp of de nederzetting. Zo'n bruidegom is geestdriftig, levenslustig, stralend. Hij kan de hele wereld aan. Hij kan zijn geluk niet op.

Zo triomfantelijk is de gang van de zon langs de hemelboog. Fier als een held gaat zij haar gang. Zo stralend, dat niets en niemand voor haar gloed verborgen blijft. Gods glorie straalt van de zon af en zet heel de wereld in gloed. Indrukwekkend van dag tot dag, van zonsopgang tot zonsondergang, van het oosten tot het westen.

"Van waar de zon in 't oosten straalt, tot waar ze in 't westen nederdaalt, zijn 's HEREN grote naam geprezen."

Daar zal het voor ons uiteindelijk op aan komen. God verkondigt zijn glorie zonder woorden, maar met het werk van zijn handen. Zichtbaar voor iedereen. Hoorbaar voor iedereen, die zijn antenne goed heeft afgesteld op het ontvangen van de boodschap van God.

Kom, laten wij de lof van de Schepper van hemel en aarde zingen. En met onze woorden zingen over de woordeloze boodschap van Gods glorie.

Zingen: Psalm 19:1,2

3. Woordrijk

Woordeloos en woordrijk. Dat lijkt een flinke tegenstelling. Want het tweede deel van Psalm 19 lijkt heel anders van karakter dan het eerste deel. Anders qua inhoud, anders qua dichterlijke stijl. Dat kun je zelfs in onze gedrukte bijbels zien. Regels met een ander ritme.

Er wordt wel gedacht dat het oorspronkelijk twee verschillende liederen geweest zijn. Bij verschillende gelegenheden gedicht en gezongen.

Wij treffen de psalm in de Schrift aan als een eenheid, geïnspireerd door de Geest van God. Zo willen we hem lezen en verstaan. Al ligt in onze beleving het accent op het tweede deel over het woord van God, dan op het eerste deel over Gods glorie in de schepping. Ik denk dat we vaker vers 3 en volgende zingen dan vers 1 en 2.

Is er een verbindend principe tussen beide delen van de psalm? Vragen we ons af. Of is het gewoon aan elkaar geplakt?

Dat niet, naar ik vast geloof. Verbindend is in elk geval de glorie van God, die aan de hemel zichtbaar is. Maar die Hij ook in zijn woord en wet legt. God heeft een boodschap voor de mensen met het werk van zijn handen, woordeloos. Maar nog duidelijker, waar Hij zich verstaanbaar uit in menselijke taal.

Verbindend is ook de geestdrift, waarmee in het tweede deel van de psalm over de wet en het woord van God gesproken wordt. Ik merk eenzelfde opgetogenheid bij David als hij het woord van de Heer ter sprake brengt en bezingt. Geestdriftig wordt de glorie van God ook nu getoonzet.

In de berijming van het Liedboek van psalm 19 staan een paar regels in couplet 3 die dat mooi weergeven.

*"Des HEREN woord is goed, / wie zijn bevelen doet,
zijn hart wordt opgetogen."*

Opgetogen van hart is David als hij aan de wet van de HEER denkt en de heerlijkheid van Gods woord bezingt. Dat maakt zijn toonzetting ook woordrijk.

Voor alle duidelijkheid de wet van de HEER is hier de 'Thora'. Het hele onderwijs dat God aan zijn volk geeft, van beloften tot en met verordeningen. Wij kunnen het wellicht het beste weergeven met het brede begrip 'woord van de Heer'.

Woordrijk zet David Gods wet neer. Opgetogen en geestdriftig. Moet u maar eens zien welke sprekende termen David gebruikt om het woord van de Heer aan te duiden. En wat hij vervolgens zegt over de werking van dat woord.

Leest u nog maar even weer mee en raak over het woord van de Heer net zo enthousiast als David.

Weer de proefversie uit de BGT:

"De woorden van de Heer zijn goed

*8 De wet van de Heer is volmaakt,
zijn wet geeft mensen weer kracht.
De woorden van de Heer zijn betrouwbaar,
het zijn wijze lessen voor jonge mensen.
9 De opdrachten van de Heer zijn goed,
ze geven mensen vreugde.
De regels van de Heer zijn duidelijk,
ze geven mensen nieuwe kracht.
10 De woorden van de Heer zijn volmaakt,
en ze gelden voor altijd.
De wetten van de Heer zijn betrouwbaar,
ze zijn allemaal goed.
11 Ze zijn meer waard dan het zuiverste goud,
ze zijn beter dan de zoetste honing."*

De wet van de Heer is volmaakt, zegt David. Dat is: goed en doeltreffend. Het woord van de Heer is dus niet vervelend, bedreigend of sfeer verpestend voor mensen. Integendeel, het is aangenaam.

Het woord van de Heer doet een mens herleven. Het verkwikt de ziel, geeft ons levenskracht. Maakt het hart blij en opgetogen. Het verlicht de ogen, doet doffe ogen weer oplichten. En stralen van levensvreugde.

Kijk maar even weer naar die bruidegom uit het eerste deel van de psalm, waarmee David de gang van de zon vergelijkt.

Aan iemand ogen kun je zien hoe het met hem gesteld is. Vermoeidheid, verdriet, boosheid, maar ook vreugde en levenslust. Het is allemaal af te lezen aan je ogen. Ogen zijn de spiegel van je ziel, wordt terecht gezegd.

Met het woord van de Heer in je hart en je ogen ben je een held, die straalt van levensvreugde en blijdschap in de Heer. Iemand die fluitend zijn weg gaat, de weg van de Heer dan wel te verstaan.

Dat ik hier dan de kracht van de Heilige Geest bij noem, is haast te vanzelfsprekend om onder woorden te brengen. Gelovige geestdrift heeft alles met de Geest van Christus te maken. Als Hij in je woont en je hart opgetogen maakt voor het Woord van God.

Wat het woord van God allemaal niet kan en vermag. Wat een levenskracht, geestkracht en veerkracht schenkt het aan de gelovige kinderen van God.

David – en wij, medezangers – willen dat woord van God voor geen goud kwijt. Niets weegt op tegen de waarde van het Woord van God.

Al het goud van de wereld nog niet. Kostbaarder dan het woord van de Heer is er niets in de wereld. Niets is er aangener dan dat.

De uitspraken van de Heer

*"zijn meer waard dan het zuiverste goud,
ze zijn beter dan de zoetste honing." (vs. 11)*

De Israëlieten zijn dol op zoetheid. Honing is een geweldige lekkernij voor hen. Zoals chocola voor velen van ons. Gods woord is zoeter, aangener in de mond dan

chocola. Verkwikkender dan het lekkerste ijsje op een warme zomerdag. Je leeft er van op. Het is een bron van vreugde voor Gods gemeente. Vind ik dat ook? Beleef ik dan ook zo? Of raakt u niet zo opgetogen van de woorden van de Heer? En kunt u de geestdrift van Psalm 19 over de wet van de Heer niet zo meemaken? Laat staan de nog grotere uitbundigheid om Gods wet in Psalm 119 ...

Zingen: Psalm 19:3,4

4. Ingetogen

Psalm 19 is een geestdriftige psalm van David, vinden wij terecht. Maar aan het eind wordt de psalm van opgetogen ingetogen.

Want David toonzet ook wat de goede houding is tegenover de wet, dat is het woord van de Heer. Hoe ga ik nu met dat woord van God om? Wat doe ik er mee? Wat doe ik met de beloften die God ons geeft in het verbond? Wat doe ik met de richtlijnen, die Hij geeft voor ons leven? Zijn verordeningen.

David zegt:

*"Uw dienaar laat zich erdoor verlichten,
wie ze opvolgt wordt rijk beloond." (vs. 12)*

*["Heer, ik laat mij door uw wetten leiden,
en u beloont me daarvoor." (BGT)]*

David weet zich dienaar van God, als gelovige en als koning. Hij laat zich graag voorlichten, aansporen en vermanen door de wet van de HEER. Hij heeft de wet altijd bij de hand. En wat nog beter is, hij draagt de wet van God in zijn hart. Daar heeft de Geest van God een plaats gegeven aan het woord van de HEER.

Dat beveelt David zingend ook bij Gods gemeente aan. Laat je onderrichten en de weg wijzen door het woord van God. Het maakt immers de onervarene wijs. Het zijn wijze lessen voor jonge mensen. En voor oudere...

Het woord van de Heer geeft je ook zelfkennis en zondebesef.

David belijdt, dat hij niet volmaakt is in het houden van Gods geboden. Ondanks Gods beloften, ondanks de verlossing door Jezus Christus. Hij heeft besef van zijn verborgen zonden. De afdwalingen, waar andere mensen geen weet van hebben. Maar ze ontgaan God niet. Het woord van God dringt door zelfs in de schuilhoeken van het hart. Zoals het felle zomerzonlicht geen plek onbelicht laat. – Daar heb je weer een raakvlak van het eerste en tweede deel van de psalm.

Wij weten soms zelf niet wat we verkeerd doen. Waar voor ons de afdwalingen zitten, waar we tegen de wet van de HEER ingaan.

Dat besef maakt David in elk geval bescheiden. Hij bidt tot God, dat die hem voor hoogmoed zal bewaren. Want hij wil niet in de greep van de hoogmoed komen. Dat dreigt altijd weer, als een wortel van grove zonden. Zeker bij een koning als David. Maar bij ons niet minder.

David wil gewoon een eenvoudig en bescheiden mens blijven. En zo een echte dienaar van God, die zich niet op eigen prestaties of wijsheid laat voorstaan, maar die afhankelijk is en wil zijn van de HEER en zijn woord. Gelovige uit een stuk, met zijn hart geheel voor de Heer. Hij wil niets liever dan dat. Ons ten voorbeeld. We

mogen daarbij uiteraard ook naar Jezus Christus kijken, Davids Zoon. Ja vooral naar Hem.

Davids geestdrift wordt aan het slot van de psalm niet getemperd, maar wel gekanaliseerd door zijn geloof in God en zijn vertrouwen op de HEER. Hij biedt de Heer zijn woorden en overdenkingen aan als een offer.

*"Heer, luister naar de woorden van dit lied.
Het is mijn geschenk aan u.
Bij u ben ik veilig,
u bent mijn redder." (vs. 15, BGT)*

Die woorden van Davids mond zijn heel concreet de woorden van deze psalm. Zingend en biddend leggen we ze bij de HEER neer, als een offer dat zijn goedkeuring kan wegdragen.

Hoe dan? Alleen in Jezus Christus, onze Verlosser, die ons kocht met zijn bloed. De geestdrift voor het woord en de wet van de HEER is voor ons nu opgetogenheid voor onze Redder. In Hem immers spreekt God zich helemaal uit. Hemeltaal in verstaanbare woorden. Dat is het evangelie. Kom, laten wij geestdriftig met opgetogen hart de HEER dienen naar zijn woord.

*"U, Heer, die mij verblijdt / en die mijn rotssteen zijt,
Verlosser, hoog geprezen."*

Amen.

Zingen: Psalm 19:5,6